

CIUDAD DE VIANA

XXXVIII

CERTAMEN

DE
RELATOS
Y CUENTOS

PRÓLOGO

Un viejo refrán dice que escribir es soñar sobre el papel, y si eso es cierto, tienes entre tus manos el libro de sueños más increíble del año, el testimonio vivo del esfuerzo, la ilusión y el desbordante talento de nuestros jóvenes escritores.

Con esta nueva edición, la XXXVIII de nuestro Certamen de Relatos y Cuentos Ciudad de Viana, renovamos nuestro compromiso con la cultura y la imaginación de quienes representan el futuro de nuestra sociedad porque cada página escrita es un homenaje a la creatividad.

Por ello me dirijo a los autores premiados, gracias por prestarnos vuestra imaginación y por recordarnos que con un bolígrafo y una buena idea se puede cambiar el mundo o al menos inventar uno mejor.

Y al profesorado de nuestros centros escolares, gracias por vuestra paciencia, interés y colaboración.

Dicen que la lectura es el camino hacia la sabiduría y la empatía así que espero que disfrutéis de este viaje literario, que estas historias os conquisten e inspiren a seguir construyendo entre todas y todos, una sociedad más humana y creativa. Feliz lectura.

Yolanda González
Alcaldesa de Viana

ÍNDICE

EDUCACIÓN PRIMARIA CASTELLANO

- 1.º PREMIO 9
Esmeralda y sus mundos
Nora Foncea Muñoz. CEIP Caballero de la Rosa. Logroño (La Rioja)
- 2.º PREMIO 11
Markel y el espíritu de la tienda de chuches
Andoni Ciaurri Moral. CPEIP Ricardo Campano. Viana (Navarra)
- 3.º PREMIO 13
El misterio de las huellas
Irati Graciana Aizpurua. CPEIP Ricardo Campano. Viana (Navarra)

LEHEN HEZKUNTZA EUSKARAZ

1. SARIA 17
Eskape Room misterietsua
Aroa Marín Marín. Erentzun Ikastola. Viana (Nafarroa)
2. SARIA 20
Londresen eman genuen gure lehen muxua
Gaizka Arandía Sanz de Vícuña. Erentzun Ikastola. Viana (Nafarroa)
3. SARIA 23
Kobazulo misterietsua
Gorane Hernández Remírez. Erentzun Ikastola. Viana (Nafarroa)
- AIPAMEN BEREZIA..... 25
Moneta desagertua
Anne Arazuri Yániz. Erentzun Ikastola. Viana (Nafarroa)

EDUCACIÓN SECUNDARIA CASTELLANO

1. ^{er} PREMIO	29
El verano de las cartas perdidas	
Lucía Carranza Bartolomé. IESO del Camino. Viana (Navarra)	
2. ^o PREMIO	31
Número desconocido	
Claudia Bricio Matute. IES Gonzalo de Berceo. Rincón de Soto (La Rioja)	
3. ^{er} PREMIO	33
El destino. Origen	
Álex Sáenz-López García. IESO del Camino. Viana (Navarra)	

BIGARREN HEZKUNTZA EUZKARAZ

1.SARIA	37
Pabloren makina boteretsua	
Hugo Gil Mansilla. San Bizente Ikastola. Oyón- Oion (Araba)	
2. SARIA	39
Zirkulo misterioa	
Naiara Sanz Ochoa. San Bizente Ikastola. Oyón- Oion (Araba)	
3. SARIA	42
Euskalduna sentintzen naiz eta punto	
Ohiana Andollo Martínez de Laño. San Bizente Ikastola. Oyón- Oion (Araba)	
AIPAMEN BEREZIA.....	46
Inbidea eta deskontrola	
Aitana Marauri Fernández. San Bizente Ikastola. Oyón- Oion (Araba)	

A large, solid red rectangle is centered on the page, serving as a background for the text. The rectangle is slightly tilted, with the top-left corner being higher than the top-right corner.

PRIMARIA
CASTELLANO

PRIMER PREMIO CASTELLANO

NORA FONCEA MUÑOZ

CEIP Caballero de la Rosa.

Logroño (La Rioja)

ESMERALDA Y SUS MUNDOS

Había una vez en los tiempos del rey Arturo, una niña llamada Esmeralda, que disfrutaba de su fiesta de fin de curso.

Estudiaba en Chenekawa, una escuela mágica en la que ese mismo día se celebraba el último día escolar.

Esmeralda era una princesa guerrera, pero no le gustaba haber nacido princesa, así que llamémosla simplemente guerrera. Nuestra valiente guerrera había perdido su espada, por lo que sentía una gran tristeza, pero también una chispa de alegría porque tenía todo el verano para buscarla.

A principios de verano estaba en casa de sus abuelos, que también vivían en un palacio formidable, y mientras buscaba en los escondrijos más rebuscados, olvidados y con la luz más tenue...encontró una caja de música.

Cuando puso a prueba su sonido, la caja emitía una melodía preciosa, o más bien nostálgica, que le recordaba a su madre, que, por lo que le había contado su padre, había fallecido cuando ella era pequeña.

Pero de repente, dejó de sonar esa sinfonía armoniosa, y de la pequeña cajita empezó a salir un sonido metálico y se abrió un portal a algún lugar desconocido.

Esmeralda saltó sin dudarle, todo era válido para encontrar su preciada espada, pero se olvidó de coger la cajita.

Dentro de aquel círculo inmenso que la tragó sin avisar, todo era de colores galácticos, desde un azul tan transparente y cristalino como el agua, hasta un púrpura de tonos escalofriantes.

Cuando aquel agujero la escupió, ella se dedicó a tragar arena y darse de bruces contra unas palmeras, y cuando dejó de rodar, se dio cuenta de que estaba en una isla desierta, sola, en una inmensidad de dunas diminutas, intentando encontrar su es-

pada. Pero en torno a los tres minutos, todo estaba oscuro, y encendiendo la lucecita de su reloj, se dio cuenta de que los minutos pasaban como en su antigua dimensión pasaban los segundos.

Mientras pensaba en toda aquella paranoia, escuchó unos resoplidos, y una nube de humo acercarse detrás de ella.

Era un dragón.

¡Un dragón!

Esmeralda no sabía qué hacer.

Su cara de pánico inundaba toda la escena. Pero toda esa parálisis de tiempo se terminó cuando este dragón, que tan solo era un dragoncillo juguetón, le dio a nuestra guerrera un merecido lametón.

A Esmeralda le hizo tanta gracia que soltó una terrible carcajada.

Durante el resto de la noche el cachorro la estuvo protegiendo para que pudiese descansar.

Al día siguiente, los dos estaban preparados para ir en busca de la espada perdida.

Mientras iban caminando, se encontraron con un ogro que estaba delante de una cueva.

- Si tu tesoro quieres encontrar, a esta cueva deberás entrar, pero antes conmigo te tendrás que pelear- dijo el ogro poético.

- ¡Vaya!, ¿esto te lo acabas de inventar? -preguntó Esmeralda sorprendida.

- Sí-respondió el ogro.

De modo, que ogro y guerrera se pusieron a pelear. Pelearon una y otra vez sin rendirse hasta que el ogro estuvo acabado.

Entraron en la cueva y... ¡había un laberinto!

-!Nooooo!- exclamó el dragón.

Tras varios días de ir para aquí y para allá, consiguieron resolver el laberinto. Al final de este, había un cofre repleto de monedas, billetes, y piedras preciosas. Y al fondo del todo, encontró Esmeralda su extrañadísima espada, y junto a ella un colgante de su madre con una inscripción en la que se podía leer: "deja que tu espada escriba tu destino".

Y así acaba esta historia de la guerrera valiente, que, a pesar de las dificultades, no perdió ningún diente.

SEGUNDO PREMIO CASTELLANO

ANDONI CIAURRI MORAL

CPEIP Ricardo Campano.

Viana (Navarra)

MARKEL Y EL ESPÍRITU DE LA TIENDA DE CHUCHES

Hace no mucho tiempo, en un pequeño barrio de Granada, vivía un niño de 10 años llamado Markel.

Él vivía con su abuela y su abuelo. Siempre que salía a jugar a la tarde, primero iba a la tienda de chuches de enfrente de su casa y después acudía al parque.

Cada día que iba a la tienda, notaba algo que le recorría por la espalda, como si fuera un escalofrío, sentía que le seguían. Sudaba a mares debido a los rumores que corrían sobre esa tienda. Se decía que hacía tres meses, un anciano que había desaparecido del pueblo, lo encontraron muerto en la tienda de chuches, con una flecha clavada en el cuello.

La dueña de la tienda de chuches, mostró las cámaras a la policía que lo estaba buscando y al mirarlas vieron al señor, además de una sombra azul, con un arco y dos flechas negras. En ese mismo instante se apagaron las cámaras.

- ¿Dónde está la segunda flecha?- preguntó una voz muy conocida.

Era la voz de Markel, un niño al que le encantaban los misterios. Una vez encontró la estatua más valiosa del mundo, era el mejor detective de Granada.

La policía lo contrató para investigar aquel caso, tan fuera de lo normal. El niño accedió encantado. Rápidamente se marchó a casa y no salió durante tres largos días, investigando sobre lo sucedido. Su abuela estaba muy preocupada por él. Que pasara tanto tiempo en casa, no era bueno para un niño.

Cada día, al irse a la cama sufría unas horribles pesadillas, no podía dormir, pensando en el caso que le habían adjudicado. Se levantaba muy cansado, sin ganas

PUBLICACIÓN DE LAS OBRAS GANADORAS

de investigar. Pero un día, saltó de la cama, con la decisión de averiguar, ¿quién o qué?, era esa sombra.

Tras un rato de buenos razonamientos y pensamientos, decidió marcharse a la antigua biblioteca de la ciudad. Allí encontró el registro de un posible fantasma que vivía en la casa donde se encuentra la tienda de chuches. Aquel espíritu, suponían que pertenecía a Jon Ángel Miguel, un anciano con muy pocos amigos, que murió atragantado por un caramelo.

Markel volvió a la tienda donde ocurrieron los hechos. En ese momento, apareció el fantasma. El niño no se asustó y paralizó al fantasma con una fija y heladora mirada.

- ¿Por qué mataste al anciano?- preguntó Markel.

- No te importa- respondió el fantasma.

El fantasma le lanzó la segunda flecha al pecho, pero él la esquivó.

- ¿Por qué intentas matar a todo el mundo?- preguntó el niño.

En ese momento, el espíritu intentó esfumarse, pero Markel lo absorbió con una aspiradora, antes de que lograra huir.

Diez minutos más tarde, el niño fue a la comisaría. Al llegar, sacó un bote de cristal de su mochila y se lo enseñó al comisario.

- Mira, aquí está el espíritu de la tienda- dijo el niño.

Rápidamente el comisario lo cogió y llevó al museo de Granada. Allí acudieron más policías y vecinos de la localidad, que vitorearon a Markel.

Por propuesta del alcalde y vecinos de Granada, concedieron a Markel la medalla de la localidad, en una fiesta que jamás podrá olvidar.

Por su parte, el cuerpo de policía, le concedió un despacho para que siga trabajando con ellos y una llave maestra para poder abrir todas las puertas.

ANINO

TERCER PREMIO CASTELLANO

IRATI GRACIANA AIZPURUA

CPEIP Ricardo Campano.

Viana (Navarra)

EL MISTERIO DE LAS HUELLAS

Había una vez en un reino un intrépido héroe que salvaba a todo el que estuviera en peligro.

Un día, cuando el rey era pequeño lo salvó de un temible dragón. El rey recordó ese momento toda su vida. Cuando se hizo mayor mandó mucha gente en su búsqueda, pero todos fracasaron. Entonces, se le ocurrió mandar a un detective para encontrarlo.

El detective, encontró una pista y esa pista era las huellas que dejaba al desaparecer.

El detective, tuvo una idea: fingir que estaba en apuros para que el héroe apareciera. Fingió que se caía y tropezaba, cuando de repente apareció el salvador que todos conocían y lo salvó.

El detective, le preguntó: ¿Quién se esconde detrás de esa máscara?

Él le respondió: Es mejor que nadie lo sepa, así tendrá más gracia.

El detective le preguntó: ¿Puedo saber tu nombre al menos?

De acuerdo, contestó. Mi nombre es Aventura. Saltó de una casa a otra y no hubo nunca jamás rastro de Aventura.

El detective mantuvo el secreto para siempre.

LA ESCRITORA MISTERIOSA

**LEHEN
HEZKUNTZA
EUZKARAZ**

1 SARIA EUSKARAZ

AROA MARÍN MARÍN

Erentzun Ikastola
Viana (Nafarroa)

ESKAPE ROOM MISTERIOTSUA

Iraila zen, ikasturtearen hasieran, DBH1 eko sarrera. Irakasleak, Laurak, Escape Room bat antolatu zuen ikasleak beraien artean ezagutzeko eta lagun berriak egiteko. Zazpi ikasle ziren, eta zerrenda bat zeukaten: Noa, kakatia eta tristea; Iker, kokoloa eta alaia; Miren, serioa; Maialen, maitagarria; Lander, bihurritxoa; Leize, gelako politena; eta Eneko, txibatia. Escape Rooma lantegi zahar batean zegoen. Ze beldurra! Bakarrik pentsatzeak hotzikarak sartzen zizkidan.

Autobusa hartzeko lehenago gelditu ziren irakasleak aginduta, horrela, elkar ezagutzeko beste aukera bat izango zuten.

- Noa, egon lasai. Autobusari beranduago etortzeko esan diot nik —ohartu zion andereñoak. Noa lasai geratu zen, eta Maialen bere laguna izateko hurbildu zitzaion. Orduan autobusa etorri zen.

- PIIPIPI! —jo zuen gidariak—. Goazela!

Denok sartu ziren. Ordu eta erdiko bidaia zen, ezer ez beraiantzat. Ailegatu zirenean, dena kandilez beteta zegoen, eta hezur batzuk ere bazeuden. Irakasleak ez zuen hori antolatu; misterioa zirudien.

- Sartuko gara? Benetan? —esan zuen Leizek etsita.

Escape Roomera heldu orduko gela batean sartu ziren: argiak kolore askotakoak ziren, fantasia asko zegoen... paradisia zirudien! Ikasle guztiak harrituta geratu ziren.

- Froga ezkutatuta duzue! —esan zien andereñoak—. Edozein lekutan egon daiteke. Ikasle guztiak denetan probatzen hasi ziren: armairu hegalarietan, liburu harrigarrietan, urezko oheetan... Eta hara! Txirrista batetan aurkitu zuten.

Ostadar bat zirudien, eta batek jaitsi zuenean albo batean ezkutatuta zegoen mezua. Frogan honako hau jartzen zuen:

(1) Lehenengo giltza aurkitu eta bigarren froga irakurri nahi baduzue, hau egin behar duzue: ikusi duzue hau emozio bat dela, eta poza da. Horregatik, froga mintzagai hauetakoa izango da: abisatuak zaudete.

Armairu hegalaria batera igo behar zarete, urezko ohean erori, eta liburu harrigarri batera sartzen zaretenean giltza hartu eta korrika atera.

Ikerrek entzun zuenean korrika joan zen froga egitera; ez zuen minutu bat ere pentsatu. —Oso ondo, Iker! —oihu egin zion Landerrek—. Zuk ahal duzu!

Ikerrek froga amaitu zuenean, giltza hartu eta bigarren atea ireki zuten. Bigarren gela pixka bat arraroa zen: bakarrik pertsonak hitz egiten, marraztuta paretetan. Orduan Maialenek dena ulertu zuen.

- Badakizue? Froga hau nik egin nahi dut —esan zuen.

- Nola? Baina ez dakizu zein den froga, eta ez dugu aurkitu ere egin —esan zuen Noak, beti beldurtia.

- Bueno, bale... Zuk jakingo duzu!

Bigarren froga oso azkar ikusi zuten paretan pegatuta. Hauxe jartzen zuen:

(2) Hau “saltseo” froga da, eta pasatzeko, denak lotsagarritzen zaituen zerbait esan behar duzue.

Maialenek ez zuen orain horrenbesteko gogorik, baina denek egin behar zutenez, beso zitzaion.

- Ba... niri Leize gustatzen zait —esan zuen Maialenek lotsatuta.

Denek zerbait esan zutenean, irakasleak giltza eman zien.

- Ireki atea, Maialen! —esan zion Leizek, maiteminduta bezala.

Atea ireki zuenean, dena isilik eta serio zegoen. Mireni asko gustatu zitzaion, berari isiltasuna eta seriotasuna gustatzen zaizkiolako. Orduan alaitasuna ateratzen zitzaion bere aurpegitik - gutxi nabaritzen zen, baina nabaritzen zen.

Denek honela egin zioten:

- Miren! Miren! Miren! —oihuka.

Hirugarren froga ez zen erraza izango; goiko-goiko leihoan zeukaten, eta bertan ikusi zutenean:

(3) Aurrera jarraitzeko, Miren eta Noak ouija bat egin behar dute batera.

Noak ezin zuen egin; beldur handia pasatuko zuen, eta gainera Mirenekin. Orduan konturatu zen beldurra gaingitu zezakeela, eta agian lagun edo harrernan berri bat izan.

- Ados! Egingo dugu! —esan zuen Noak ausartzen.

- Oujak hau dio: ez badugu minutu batean atea irekitzen talde lanean, ez dugula Escape Rooma irabaziko —esan zuten Mirenek eta Noak kontzentratuta.

- Goazen ba! —esan zuen irakasleak.

Denak atean jarrita, eskuak emanda eta...

- Bat, bi eta hiru... Tira! Tira! Tira! —garrasi egin zuen Noak.

PUM! Atea irekita geratu zen, eta laugarren frogara pasa ziren, azkena. Laugarren gela bai zela misteriotsua: dena isila, iluntasun osoa, eta... argiak ez ziren oso ondo pizten. Noari beldur handia ematen zion eta honela esan zuen:

- Hau ez dago ondo... Badakit zein izango den azken froga.

- A, bai? Ez nekien ba! —esan zuen Ikerrek ironiaz.

Lehenengo sartu zirenak Iker, Miren, Lander eta Eneko ziren; besteak atzean geratu ziren. Froga denak zituzten eskuan, baina ez zuten laugarren frogara linterna batekin ere aurkitzen, eta irakaslea argiak pizten saiatu zen. A bai! Ez dut kontatu: atea ireki zutenean soinu arraroak entzun ziren. Denek zioten soinu horeki pertsona batena zirezla, mozorrotuta egongo zen seguruenik, baina irakasleak hau ohartarazi zuen:

- Ez dago frogarik ez ezer. Beldurra kendu eta han urrun dagoen botoiari eman behar diozue. Ez da erraza.

Noa kakatuta geratu zen eta...

...argia itzali zen. Gero piztu zen berriro. Arraroa iruditu zitzaion; irakaslea izan zela pentsatu zuten, baina ez zekiten pertsona bat zutela atzean...

Eta bat-batean botoiari emango ziotenean pailazo beldurgarri bat azaldu zen beraien aurrean.

- Aaaa! Zein ikasle daude hemen? Ui, zer odol goxoa daukaten! AAA! —pailazoa esajeratuz, beldurtzeko.

Baina Noa korrika joan zen botoiaren aldera eta... SIUP! Konfetiak atera ziren, eta pailazoa, inork ikusi gabe, korrika batean alde egin zuen.

Lortu zuten! Oso pozik zeuden, Escape Room misteriotsua gaintituta zegoen. Dena primeran atera zen, dena?... pertsona bat falta zen: irakaslea... Non ote zen?

KARILLA

2 SARIA EUSKARAZ

GAIZKA ARANDIA SANZ DE VICUÑA

Erentzun Ikastola
Viana (Nafarroa)

LONDRESEN EMAN GENUEN GURE LEHEN MUXUA

Hor nengoen ni, nire etxeko sofán etzanda. Kontua da, nik eta nire lagunek, iparrorratz bat aurkitu dugula. Ez dakit zergatik daukadan. Zaharra da hau, baina gustukoa dut. Zer gertatzen bada abentura asko izango bagenitu harekin? Agian bai, agian ez. Beno, nire lagunei idatziko diet.

Ez dut neure burua aurkeztu. Martina naiz, 12 urte ditut, eta betidanik nahi izan dut Londresera joan. Nire lagunek diote oso jatorra naizela eta beti pozik nagoela. Beno, ez beti, haserretzen naizenean... Ai ene, zer nahaspila! Nire lagun onena Amaia da. Nagusiena da, eta, aspergarria iruditzen bazaizue nagusiena delako, ez: dibertigarriena da! Baina batzuetan, neurritik ateratzen garenean, haserretzen da; normala da. Niko! Gustuko dudán mutila da. Barregarria da eta guapoena niretzat. Uste dut bera ere gustuko nauela. Ez dakit! Gorka, mutil nagusiena da; hala ere, beldurtiena. Baina oso jatorra ere bada.

Nire lagunekin geratu naiz nire etxean. Txirrína entzun dut. Nire lagunak dira. Amaia hasi da:

– Eta esaten badiogu... iparrorratza, iparrorratz zoragarria, lagundu gaitzazu, zu zara ikaragarriena! — Eta bat-batean... ZOUMP!!!

– Erortzen ari gara! — Aaaaaaaa! — oihukatu genuen batera.

SPLASH! Im Uretan erori ginen. Tower Bridge ikusi genuen. LONDRESEN GEUNDEN! Ez genuen iparrorratzik!

Hauek dira ditugun arazoak: Ez daukagu iparrorratzik, ez dakigu ingelesez hitz egiten, ez dugu dirurik eta ezin gara Espainara bueltatu.

Orduan, nire teoria da: 12 urteko bi mutil eta bi neska Londresen galduak garela. Ni, desesperatuta:

– Galduak gara! Bueltatu behar dugu etxera!

– Baina nola? — esan zuen Amaiak.

– Lasaitu, etxetik dirua hartzen dut beti, 100 € ditugu — Nikok.

– Baina honekin ez dugu la-ia autobuseko sarrera bat ordainduko — bota zuen Gorkak.

– Gainera, gabonak dira; gaur 1999ko abenduaren 31 da, ostirala, 2000 iritsiko gara eta gu oraindik hemen! Zer egingo dugu! — esan zuen Martinak.

– Barkatu, neu izan naiz. Nire errua izan da, nik esan dut filmeko esaldia. Barkatu! esan zuen Amaiak arduratuta.

– Ez da ezer gertatzen. Ulegarria da. Zuk bakarrik jolastu nahi zenuen. — erantzun zion Marinak.

Beno, Oxford Streeten gaude. Luzea da, 2km neurtzen du, Europako merkataritza-kale ospetsuenetako bat da. Oso polita ere bada. Amaia eta Gorka erakuslehio bat begiratzen geratu dira. Nire aukera zen Nikori esateko gustuko dudan mutila bera dela.

– Martina...

– Zer?

– Gustuko dudan neska zu zara.

– Zu ere nire gustukoa zara, Niko. Lehenengo mailatik zu zara gustuko dudan mutila eta hau jada esan behar nizun. — Eta bat-bâtean, bere ezpainak nireetan sentitu nituen: musukatzen ari ginen! Betidanik nahi izan dudana eta azkenean lortu dut. Beno, ezer ez da ezinezkoa!

– Ondo da, maiteminduak, jendaurrean zaudetela! — esan zuen Gorkak.

Niko eta biok izugarri lotsatuta geunden; aurpegiak tomateak bezain gorriak genituen. Gorkak nire bizitzako unerik onena zapuztu zidan! Tuntuna!

Geroago, Peggy Porschen Belgravian egon ginen; okindegi bat da. Jarraian, Tamesis ibaia gainezka zegoela iragartzen ari ziren albisteek erakusleihoan telebista bat zuen etxetresna elektrikoaren denda bat ikusi genuen.

Bat-batean Amaia gurekin ez zegoela ohartu ginen. Ordu bat pasata, urarekin belauneraino eta esperantza la galdua, Amaia aurkitu genuen. Bronka handia bota genion. Taberna batean zegoen.

PUBLICACIÓN DE LAS OBRAS GANADORAS

– Barkatu, Londreseko tabernak nolakoak ziren ikusten nengoen.

Martina:

– Goazen; uste dut badakidala non dagoen íparrorratza. Jarraitu niri, ura eskuetaraino iristen da!

Big Benera abiatu ginen eta iritsi ginenean, igo ginen eta han zegoen iparrorratza. Hartu nuen, eta laurak atzeraka erori ginen; erlojua puskatu zen, erortzen ari ginen. Orduan esan genuen denok beldurtuta...”iparrorratza, iparrorratz zoragarria, lagundu gaitzazu, zu zara ikaragarriena!” Eta bat-batean entzun nuen nire aita:

– Martina! Korri, mahatsak prestatzera! — Dena amets bat izan zen. Muxua ere!

Beno, ezer ez da ezinezkoa oraindik. Nire lagunekin hitz egin dut eta kontatu diet. 4 egun pasa dira eta Nikok mugikorratik idatzi dit: “Kaixo Marti, nire neska zara. Nobioak izatea nahi duzu?” Nik baietz esan diot eta gaur bakarka geratu dugu ea zer gertatzen den.

– Aita, ama, lagunekin geratu dut. Agur!

MARTINA

3 SARIA EUSKARAZ

GORANE HERNÁNDEZ REMÍREZ

Erentzun Ikastola
Viana (Nafarroa)

KOBAZULO MISTERIOTSUA

2021eko uztailaren 13a zen, eta hiru lagun jolasten zeuden. Lehenengo laguna Maialen deitzen zen, oso abenturazale eta oso ausarta zen. Marta beti nekatuta zegoen, oso nagia zen. Eta azkenik, Luka oso triste zegoen beti, baina Maialen eta bere abenturekin dena konpontzen zitzaion. Lagun- hauek Vianan bizi ziren eta akanpada batera joan ziren.

Akanpadan kobazulo bat zegoen, kobazuloa oso handia zen. Beraiek, Marta izanez gero, sartu nahi ziren, kuriositatea zeukatelako.

- Ez, goazen etxolara! —esaten zuen Martak.
- Marta, guk sartuko gara; zuk egin nahi duzuna —erantzun zion Maialenek.
- Hori da, hori da —esan zuen Lukak atzetik.

Etxolara bueltatu, linterna, ura eta ogitartekoa hartu, eta kobazulo barrura joan ziren. Kobazulo barruan zabor pila zegoen, dena ilunduta. Bat-batean urrezko zerbait aurkitu zuten.

- Zer da hau? —galdetu zuen Maialenek.
- Txanpon zahar bat! —erantzun zuen Martak.
- Ze arraroa emen egotea —esan zuen Lukak.

Beno, baina ez zioten inportantzia handirik eman. Poliki-poliki kobazulo barrurantz joaten ziren.

PUBLICACIÓN DE LAS OBRAS GANADORAS

- Goazen pixka bat gelditzera; horrela ogitartekoa jaten dugu —esan zuen Martak nekatuta.

- Ados, geldituko gara —erantzun zioten Maialenek eta Lukak.

Gelditu, ogitartekoa jan, eta bat-batean linterna itzali zitzaien; dena ilunduta zegoen eta lagunak beldurtuta zeuden.

- Aaaaa, ez gara hemendik aterako! —esan zuen Lukak beldurrarekin.

- Zerbait nire eskutik gora doa! —erantzun zion Martak nazkarekin.

- Tranki, eguzkiaren izpiak ikusten ditut. Goazen jarraitzera —esan zuen Maialenek burua galdu gabe.

- Baina, eta nik dudan intsektu hau! —erantzun zion Martak.

Maialenek besoa eta eskua astindu, eta aurrera jarraitu zuten. Konturatu ziren bueltak ematen ari zirela.

Maialenek lurrera begiratu eta mapa bat ikusi zuen, jartzen zuena “Kobazuloko mapa”. Beste ezer egin gabe, hartu eta begiratu zuten non zeuden.

- Hemen gaude; bide honetatik joaten bagara, kobazuloko sarrerara joan gaitezke —esan zuen Maialenek denak lasaituz.

- Ados, goazen —erantzun zion Lukak lasaituta.

Atera ziren kobazulotik eta etxolara bueltatu ziren, beraien gurasoei kontatu zieten gertatu zitzaiena, eta konturatu ziren linterna ez zegoela apurtuta, bakarrik itzali zitzaiela. Kobazuloan ez zuten altxorrik aurkitu baina, lagunekin egotea ere altxor bat da. Lagunak, orain akanpada batera joaten badira, beti kobazuloa badago sartzen dira, beste kobazuloak ikusteko asko gustatu zitzaielako bizi zuten esperientzia.

GOTABAR

AIPAMEN BEREZIA EUSKARAZ

ANNE ARAZURI YÁNIZ

Erentzun Ikastola
Viana (Nafarroa)

MONETA DESAGERTUA

Duela urte asko Vianan, San Felices zen. Eta jende guztia oso pozik zegoen, batez ere June. June neskato alai zen, ausarta, jatorra...eta 20 urte zituen. Jendeari jatorra iruditzen zitzaion. Junek San Felices egunean ematen zuten moneta hartu zuen.

Baina, galdu egin zuen! June ez zen ezta konturatu ere egin moneta galdu zuela. Etxera iristerakoan, poltsikoan begiratu zuen, eta moneta ez zegoen! Junek ezin zuen sinistu. San Feliceseko moneta galdu egin zuen! Plazara joan zen moneta bilatzera. Eta iratxo batekin topo egin zuen.

- Kaixo iratxo politta, badakizu non dagoen nire San Feliceseko moneta? -esan zuen Junek triste.

- Ez.-esan zuen iratxoak.

- Ados.-esan zuen Junek negarrez.

Eta berriz ere iratxoarekin topo egin zuen.

- Kaixo berriz ere neskato - esan zuen iratxoak alai-alai.

- Kaixo iratxo.-esan zuen Junek kezkatuta.

- Moneta hau zuk esaten duzuna da? - esan zuen iratxoak.

- Bai, nirea da!-esan zuen Junek poz-pozik.

Eta iratxoak Juneri moneta eman zion.

PUBLICACIÓN DE LAS OBRAS GANADORAS

- Non aurkitu duzu? - esan zuen Junek.
- Hemen ezkaritza honetan - esan zuen iratxoak, ezkaritza seinalatzen.

Junek iratxoari eskerrak eman zizkion. Baina oraindik beste arazo bat zegoen. Argia joan egin zen! Junek kable bat hartu zuen, eta argia piztu egin zen.

Azkenean, merendola bat egin zuten Vianan. Junek iratxoarekin dantzatu zuen. Denak oso pozik zeuden. Eta ezkaritzan, iratxoak moneta aurkitu zuen lekuan San Felices atarla deitu zuten. Eta lurrean marraztu egin zuten: iratxoa, June eta San Feliceseko moneta. San Felices atarla gehiago eraiki zuten eta dena oso-oso baina oso polita geratu zen. Eta denak oso pozik bizi ziren, batez ere June eta iratxoa. Eta hala bazan, edo ez bazan sar dadila Vianako plazan.

MALEN

A large, solid red rectangle is positioned in the center of the page, tilted slightly to the right. It serves as a background for the text.

**SECUNDARIA
CASTELLANO**

PRIMER PREMIO CASTELLANO

LUCÍA CARRANZA BARTOLOMÉ

IESO del Camino
Viana (Navarra)

EL VERANO DE LAS CARTAS PERDIDAS

La abuela de Clara había fallecido ese verano y toda su familia estaba muy triste por ello. Fueron al pueblo de su abuela y Clara se aburría mucho porque no había internet ni conocía a nadie. Fue a dar un paseo para ver si encontraba algo entretenido que hacer y encontró una librería muy bonita en la que entró porque le encantaba leer.

Allí se encuentra a Lucas, un chico de 16 años también, y muy aficionado a las historias como ella. Se acaban haciendo amigos porque no hay muchos jóvenes por allí y le invita a su casa a cenar. Después de la cena, su madre le pide que le ayude a limpiar el desván. Mientras lo limpian, Clara descubre una caja de madera escondida bajo una tabla del suelo con un montón de cartas dentro.

Baja al salón donde están Lucas y su padre y se lleva a su nuevo amigo a una habitación. Empiezan a leer las cartas y descubren que todas van dirigidas a Isabel, la abuela de ella y firmadas con una "D". Las cartas cuentan una historia de amor prohibido llena de secretos. Intentan descubrir quién es el misterioso "D" y por qué escondían las cartas.

Piensan que el hombre era un joven del pueblo en los años 70 que desapareció bajo circunstancias extrañas. Al final del verano, Clara encontró una carta diferente a las demás que estaba dirigida a "Clara" con la misma caligrafía y la firma "D" con una frase dentro:

"Al final todo vuelve a donde empezó"

PUBLICACIÓN DE LAS OBRAS GANADORAS

La carta tenía fecha de hace 50 años, mucho antes de que ella naciera. Confundida, busca a Lucas y él no cree haber leído nunca esa carta. Al volver a casa, la caja no estaba y decidió irse a la playa de lo abrumada que estaba. Mientras el viento sopla, una voz en su mente dice:

“A veces los secretos no se descubren...sólo se heredan”

LECTORA AZUL

SEGUNDO PREMIO CASTELLANO

CLAUDIA BRICIO MATUTE

IES Gonzalo de Berceo.
Rincón de Soto (La Rioja)

NÚMERO DESCONOCIDO

Tengo mucho miedo. Estoy temblando. No sé qué hacer. Mis padres están trabajando. Mi madre en el turno de noche de urgencias y mi padre, en un viaje de negocios. Así que estoy sola en casa, en mi habitación encerrada.

Técnicamente, debería estar leyendo mi libro favorito, pero he escuchado unos ruidos provenientes de la planta de abajo, como pasos cercanos. Tengo el libro sobre mis piernas, pero mi mente lo ignora.

Los pasos no se detienen, pero suenan siempre a la misma distancia.

Dudo unos momentos. Debería bajar a ver qué son, pero mi cuerpo está congelado. Al fin, salgo de la cama, dejando el libro a un lado y abro sigilosamente la puerta. Todo parece estar normal.

Bajo con cuidado los peldaños de la escalera, con una linterna en la mano, ya que a oscuras conozco mi casa mejor que el intruso o lo que quiera que sea. Alumbro hacia la puerta, que parece estar como antes, cuando la cerré al llegar a casa.

Los pasos ceden justo en ese momento. Sigo caminando lentamente hacia la cocina. Cuando estoy en la entrada de esta, el teléfono del salón empieza a sonar: RING, RING, RING.

Me doy la vuelta de súbito y me lo quedo mirando fijamente. ¿Quién podría ser? Mis padres y amigos llamarían a mi móvil en todo caso, y las demás personas adultas llamarían a mis padres.

Entonces saco el móvil del bolsillo y me encuentro un mensaje de un número desconocido, en el que pone: "Cógelo".

Suelto un grito ahogado y me invade una oleada de pánico, seguida por un escalofrío.

Sin pensarlo más, avanzo con un paso lento pero seguro hacia el teléfono del salón. Lo noto más siniestro que otras veces, aunque todo parece estar igual que siempre.

Me quedan pocos pasos para llegar al teléfono y mi corazón late con más fuerza que nunca. Como si se me fuera a salir del pecho. Lentamente, alargo la mano y agarro con fuerza el teléfono fijo. Veo la llamada: Número desconocido. Dejo el dedo sobre el botón de contestar la llamada y, finalmente, lo presiono. Acto seguido, me lo pongo en la oreja y escucho.

Pero nadie dice nada; solo oigo mi propia respiración. “¿Hola?” digo. En la otra línea del teléfono se oye un eco de mi “hola”, como si quien llamara estuviera en el mismo lugar que yo.

Me quedo petrificada, y el teléfono se resbala de mis manos y cae al suelo. Se oye la caída también en el otro número.

Rápidamente, saco el móvil de mi bolsillo y llamo a mi madre. Ella siempre que ha trabajado de noche y me quedaba sola, me contesta el teléfono en los primeros tonos. Pero esta vez, nadie contesta. Segundos más tarde, me salta el buzón de voz y pulso la opción de llamar de nuevo. Nada, sigue sin contestar.

Todo es muy extraño. Pruebo a llamar a mi padre, pero justo cuando hago clic en llamar, el móvil se me apaga. Es imposible que se haya quedado sin batería, pues estaba cargado al 80%. Intento volver a encenderlo, pero se me hace imposible.

Me da muy mal rollo la situación.

Sin embargo, tras cinco minutos paralizada sin saber qué hacer, el teléfono se enciende de repente y comienza a sonar. Apresuradamente, cojo la llamada y esta vez escucho una voz ronca y burlona, que me dice: “Tranquila, pronto te llevaré con ellos”.

Convencida de que puede ser una broma, contesto: “¡Esto no es gracioso!”

Pero después de un largo e incómodo silencio, la voz me dice: “Ya queda menos”, y se cuelga la llamada.

Entro en shock. Me debato entre llamar a la policía o salir corriendo de la casa. Finalmente, me dispongo a salir.

Justo cuando tengo la mano en el pomo de la puerta, veo de nuevo en la pantalla de mi móvil una llamada entrante del número desconocido. Mi tembloroso dedo juguetea entre los dos botones: el de rechazar y el de aceptar la llamada. Sin apenas darme cuenta, mi dedo presiona el botón de rechazarla.

En ese instante, siento unas manos frías en el cuello que me impiden gritar ni hablar. Cada vez me hacen más presión. Empiezo a ver borroso y me cuesta respirar.

Entonces, al caer al suelo, la misma voz que la de la llamada me susurra: “Ya estáis todos juntos de nuevo” y esas fueron las últimas palabras que oí en esa vida.

SEGUNDO PREMIO CASTELLANO

ÁLEX SÁENZ-LÓPEZ GARCÍA

IESO del Camino
Viana (Navarra)

EL DESTINO. ORIGEN

En una triste mañana de lunes empezaba a salir el sol. Poco a poco el horizonte se tintaba de unos colores ambarinos que daban un poco de vida a aquel triste lugar de las afueras de Nueva York. Max, observando desde la ventana observa el paisaje, intentando no ponerse nervioso. Hacía ya dos días que había llegado allí y no aguantaba más. Él había sido secuestrado por un grupo de personas que no conocía y no sabía qué hacer.

Allí no había visto a nadie sin contar a aquellos hombres encapuchados que le traían la comida todos los días. Él estaba en el orfanato y cuando menos se le esperaba le taparon la boca y le arrastraron a la fuerza.

Al día siguiente, al despertar, le llevaron a un sitio al que no había ido antes. Por el camino vio a más niños como él, todos de la misma edad. Inmediatamente le llevaron a una gran mesa donde todos los niños estaban sentados. A su izquierda estaba sentado otro niño parecido a él. Le dijo que se llamaba Walter y le dijo algo que le dejó atónito, le dijo que todos los niños de esa mesa son especiales, incluido Max.

Todos tenía una habilidad especial, la de su misterioso amigo era la tecnología, él podía controlar todo elemento tecnológico.

Tras la comida le llevaron a un sitio extraño, parecía un banco y le obligaron a hacer algo un tanto extraño, a romper una caja fuerte ¿cómo iba a poder romper una caja fuerte él solo?

Luego le hicieron agarrar una piedra naranja con forma de diamante y sus ojos se tornaron a un tono naranja fuerte. De repente de sus manos salieron unas llamas de fuego que iluminaron toda la sala y al tocar la caja fuerte, explotó y él salió propulsado por la ventana.

PUBLICACIÓN DE LAS OBRAS GANADORAS

Cuando despertó, vio a los hombres encapuchados huyendo de la policía. Él les había ayudado a robar un banco. Eso era lo que hacían los hombres con el poder que reside en los niños secuestrados y luego pensó, tengo que hacer algo no puedo dejar que esto siga así – e inmediatamente se percató de que todavía portaba el cristal anaranjado en la mano.

LLAMARADA EXPLOSIVA

**BIGARREN
HEZKUNTZA
EUZKARAZ**

1 SARIA EUSKARAZ

HUGO GIL MANSILLA

San Bizente ikastola.

Oion. (Araba)

PABLOREN MAKINA BOTERETSUA

Pablo 12 urteko mutil bat da eta Oion izeneko herri txiki batean bizi da bere familiarekin eta Toby txakurrarekin. Herriaren kanpoaldean bizi dira, bi solairuko etxe handi batean, lorategi handi batekin. Pabloren aitak etxetik kanpo ematen du denbora gehiena, bere lanarengatik. Mundu osoan zehar bidaiatu behar du ardoa saltzen, eta ama arduratzen da etxeaz eta Pabloz.

Pablo mutil txikia da, oso argala, fideo bat bezalakoa, eta beltzarana da. Ume lotsatia da, tristea, oso gutxi hitz egiten du, oso bakartia, ez du lagunik, asko kostatzen zaio besteekin harremanak izatea eta Toby txakurrarekin egotea baino ez zaio gustatzen. Pablori munduan gehien gustatzen zaiona bere logelan makinak asmatzea da, orduak eta orduak eman ditzake, batzuetan ama arduratu egiten da egunak eman ditzakeelako bere logelatik jaitsi gabe eta bazkaltzeko eta afaltzeko bakarrik jaisten da. Pablori ez zaio gustatzen eskolara joatea, nahiz eta ikasgaiak gustatzen zaizkion, oso gaizki pasatzen du, inork ez duelako bere laguna izan nahi eta beti patioetan bakarrik egoten delako, ikaskideek intsektu arraro bat bezala ikusten dutelako, beti bere asmakizun arraroekin, eta ez duelako inoiz gehienek jokatzeko dutenera jokatu nahi, adibidez futbolekin.

Egun batean, Pablo bere logelan zegoen, eta ideia bikain bat bururatu zitzaion, etxeko lanak egiteko makina bat asmatzea. Makina hori asmatzea lortzen bazuen, bere ikaskideek kasu egingo zioten eta bere lagunak izango ziren. Eta hala egin zuen, hilabete eman zuen bere logelan eta proba askoren ondoren makina egitea lortu zuen.

Hurrengo egunean, matematikako klasera iritsi zenean, Davidi kontatu zion (bere mahaikideari). Davidek ez zion jaramonik egin, adarra jotzen ari zitzaiola eta intsektu arraroa zela uste zuen, baina Pablo tematu zen eta arratsaldean

etxera joateko esan zion, egiaztatzen. Davidek pentsatu eta etxera joatea erabaki zuen, baina ez zion sinesten.

Pablok bere logelara eraman zuen David, eta han zegoen makina, ez zen oso handia koaderno baten tamainakoa. Pablok matematikako etxeko lanen orria hartu eta makinaren gainean jarri zuen, botoi bati eman zion, txistu bat egin zuen, eta bat-batean inprimagailu bat bezala atera zen egindako etxeko lanen orria. Davidek ezin zuen sinetsi eta hurrengo egunean bere lagun guztiei kontatu zien. Pablo ospetsu egin zen eskolan, eta gehienak berarekin geratzen ziren arratsaldean makinak etxeko lanak egin ziezazkien. Pablo pozik zegoen, arratsaldero ateratzen zen bere lagun berriekin. Futbolearen ere hasi zen! Amak ez zuen sinesten, jada ez zegoen egun osoan etxean eta pozik ikusten zuen.

Egun batean makina apurtu zen, Pablok desmuntatu eta berriro muntatu zuen, baina ezin izan zuen konpondu. Egun hartan, amari esan zion gaixorik zegoela klasera ez joateko, ez zelako ausartzen ikaskideei esatera, eta are gehiago orain, denak lagunak zirela, baina arratsaldean bere lagunak etxera joan ziren etxeko lanak egitera, eta Pablok egia esan behar izan zien.

Hurrengo egunean inork ez zituen etxeko lanak egin, ez zekitelako. Hainbeste denbora igaro zen, ezen ez baitzekiten haiek bakarrik zer egin. Pablori deitzeari utzi zioten irteteko, eta dena lehengo moduan geratu zen berriro. Egun batean, Pablok negarrez ikusi zuen David matematika suspenditu egin zuelako eta Pablok ikasketetan laguntzeko eskaintza egin zion. Arratsalde hartan bertan, David Pabloren etxera joan zen eta ikasten eta etxeko lanak elkarrekin egiten aritu ziren, eta Davidek, Pabloren laguntzarekin, dena ondo ulertu zuen. Davidek lagunei esan zien, eta une horretatik aurrera, denak ez zirenez Pabloren logelan sartzen, liburutegi batera joaten ziren, eta han denek batera ikasten eta etxeko lanak egiten zituzten, eta zerbait ulertzen ez bazuten, Pablok azaldu egiten zien, eta gero denak batera joaten ziren jolastera.

Ordudanik, Pablok beste ezer ez asmatzea erabaki zuen, ez zuen lau hormen artean giltzapetuta egon nahi, munduan lagunak izatea gehien nahi zuena zen eta lortu zuen, baina ez makina asmatu zuelako, baizik eta denek ikusi zutelako Pablo ume bat zela mundu guztiari laguntzeko prest zegoena eta bihotz handikoa.

2 SARIA EUSKARAZ

NAIARA SANZ OCHOA

San Bizente ikastola.

Oion. (Araba)

ZIRKULO MISTERIOA

Kaixo, Ane izeneko neska bat naiz, 19 urtekoa. Uste dut, alaia eta jatorra naizela. Oso ausarta eta langilea naizela esaten didate ere.

Zirku txiki batean egiten dut lan, nire herrian, kontortsionista bezala. Zirkua, kanpotik, marrak ditu, zuriak eta gorriak. Nahiko altua da. Barrutik oso zabala da. Eszenatokiaren ezkerreko partean, domadorearen eta magoaren gauzak daude. Atzealdean, trapezioak daude. Eta erdialdean, sabaitik zintzilik, uztaila eta zintak daude, niretzat.

Asko gustatzen zait lagunekin egotea eta margotzea. Baina gehien gustuko dudana, gimnasia erritmikoa egitea da. Txikitatik gustatzen zait, eta oso ondo ematen zaidala uste dut.

Ere gauzak ikertzea gustatzen zait, eta oso ondo ematen zait erruduna topatzea beti.

Egun batean, zirkura joaten ari nintzen, lan egitera. Iritsi nintzenean, aldageletara joan nintzen. Han, nire lagunik hoberena ikusi nuen, Uxue.

Zirkuan, trapezista bezala egiten du lan. Oso neska argia da, eta mugitua. Asko gustatzen zaio hitz egitea, oso berritsua da.

Berarengana joan nintzen, eta prestatzen ginen bitartean, gauzak kontatzen genituen. Ordua heldu zenean, aldageletatik atera, eta beste lankideekin elkartu ginen. Bakoitza bere lekura joan ginen, eta praktikatzen jarri ginen.

Bat-batean, zuzendariak deitu zigun. Denak hurbildu ginen, intriga askorekin.

Isildu ginenean, hau esan zuen:

- Atzo arratzaldean, Montecarlotik deitu zidaten, urtero ospatzen den zirkuen jaialdian parte hartu nahi dugun galdetzeko.

PUBLICACIÓN DE LAS OBRAS GANADORAS

Hori entzun eta gero, denak saltoka hasi ginen. Montecarlon ospatzen den jaialdia, munduko jaialdirik ospetsuena da, eta guri deitu ziguten ospatzeko. Gu zirku txiki bat gara, herri batekoa, eta gutxitan egiten ditugu funtzioak herri hontatik kanpo.

Orduan Uxuek galdetu zuen denok pentsatzen ari ginen galdera:

- Eta zer esan zenion?

- Baietz, noski!!! - erantzun zuen zuzendariak. - 6 hilabete ditugu, beraz, denak praktikatzen hasi behar zarete.

Guztiak berriro gure lekuetara joan ginen, eta inoiz baino ilusio gehiagorekin, praktikatzen hasi ginen.

Bat-batean, lehoi handi bat korrika joan zen Uxuerengana. Uxue trapeziora igo zen azkar, eta horri esker, lehoiak ezin izan zion ezer egin. Domadoreak berriro bere kaiolara eraman zuenean, denak bildu ginen. Domadoreari begiratu genion, zer gertatu zen jakiteko. Domadoreak hau esan zuen:

- Ez dakit zer gertatu den. Ni lehoiaren kaiola itxi nuen, baina norbaitek ireki du. Ez da nire errua izan, benetan.

- Niri iruditu zait, Uxuerengana zihoala, baina ez kasualitatez, nire ustez, kaiola ireki duenak Uxuerengana joateko esan dio, eta lehoia kasu egin dio -esan nuen.

- Bai niri ere iruditu zait. - Eman zidan arrazoia Uxuek, horaindik, ikaratuta.

Nire buruan galdera asko sortu ziren:

Nork ireki du kaiola? Zertarako? Uxueri mina egin nahi dio? Zergatik?... Entrenamendua bukatu arte, ezin izan nuen momentu horretan pentsatzen uzteari. Aldageletara joan ginen, Uxue eta biok, elkartu ginen, eta gertatutakoari buruz hitz egin genuen. Gero bakoitza bere etxera joan ginen, baina ni Uxuekin geratu nintzen arratsaldean.

Oso kezkatuta nengoen Uxuerengatik, nire lagun hoberena delako.

Arratsaldean, berarekin nengoenean, horretaz hitz egiten ari ginen bitartean, Uxueri ideia bat bururatu zitzaion:

- Ane, zuri oso ondo ematen zaizu gauzak ikertzea, eta pentsatu dut, agian zuk ikertu ahal duzula nor izan den erruduna, eta zergatik.

- Ideia bikaina da, eta garbitzaileak 7:00 iristen dira zirkura, oraindik bi hordu ditugu.

Biak korrika joan ginen zirkura. Sartu ginenean, lehoien kioletara joan ginen zuzenean. Denbora luzean ikertu eta gero, aurpegiko margoa edo makillajea aurkitu nuen, ez nekien oso ondo zer zen, oso gutxi zelako. Hori ikusita, hiru pertsona bururatu zitzaizkidan: Aurkezlea, pailazoa eta magoaren laguntzailea. Horiek ziren makillajea edo aurpegiko margoa erabiltzen zuten bakarrak. Zirkutik atera ginen, Uxueri aurkitu nuena kontatzen nion bitartean.

Nire etxean, zergaitik egin zuten hori pentsatu nuen, eta hau okurritu zitzaidan: Magoaren languntzailea, ez zen askotan ateratzen, eta orduan, Uxue lesionatzen bazen bera egin ahal zuen trapezista bezala eta gehiago aterako zen.

Aurkezlea, neska serioa da, eta Uxuerekin ez da batere ondo moldatzen.

Baina, pailazoak ez zituen arrazoirik.

Hurrengo egunean, zirkura, langile batzuk etorri ziren, Uxueren trapezio bat konpontzeko. Langileetako batek eskailera batean igota zegoen, eta behean zegoen langileari erabiltzen ari zen tresna bota zion. Baina gaizki kalkulatu zuen, eta Uxue erortzen denean mina ez egiteko dagoen sarearen gainean erori zen. Bat-batean, sarea erori zen. Denak susto handia ereman genuen. Eta pentsatu nuen: Zer gertatuko zen Uxue sare horren gainean salto egingo balu?

Norbaitek Uxueri mina egin nahi zion, eta oso argi zegoen. Oso kezkatuta nengoen, eta horregatik inguru horretatik ikertzen asi nintzen berriro. Ez nuen ezer aurkitzen, eta nire lekura joateko zorian nengoenean, sarea mugitu nuen nahi gabe, eta zerbait beltza ikusi nuen lurrian. Hurbildu nintzen, eta oin handi bat zirudien. Momentu horretan erruduna nor zen jakin nuen: Pailasoa. Zirkuan zapata handiak erabiltzen dituen bakarra da. Bilera bat egin genuen, eta hau esan nuen:

- Zirku honetan, pertsona bat, Uxue lesionatzea nahi du, eta horregatik, tranpak jartzen ari dizkio.

- Eta nor da?- esan zuen magoak. - Pailazoa da. - erantzun nuen.

Denak harrituta geratu ziren, eta pailazoa esan zuen:

- Txikitatik trapezista izatea da nire ametsa, eta horegatik, Uxue lesionatzen bazen, ni aurkeztuko nintzen trapezista bezala, eta horrela nire ametsa beteko nuen. Eta gainera, Montecarloko jaialdian ondo egiten banuen, trapezista bezala geratu ahalko nintzen. Barkatu.

Zuzendariak ideia bat izan zuen:

- Eta zergatik ez zarete biak trapezistak izaten?

- Bai, ideia bikaina da!!!

Eta momentu horretatik aurrera, zirkuan 2 trapezista daude, eta gure zirkua oso famatua egin zen.

NAIARUKI

3 SARIA EUSKARAZ

**OHIANA ANDOLLO
MARTÍNEZ DE LAÑO**

San Bizente ikastola.
Oion. (Araba)

EUSKALDUNA SENTINTZEN NAIZ ETA PUNTO

1936-ko Uztailaren 17-a. Franko generala Espainan estatu kolpea eman zuen, eta Afrikatik etorritako armada batzuek lagunduz gero, Franko, Espainia diktadura bat bihurtu zuen. Alemania eta Italiaren armadekin batera, Franko hiri eta herri asko bonbardeatu zituen, eta horietako bat Gernika izan zen.

Kaixo, Leire naiz, eta hau nire istorioa da. 91 urte ditut, betiko Gernikako emakume bat naiz. Ile luzea dut, begiak urdin-urdinak ditut, eta argala naiz. Txikitatik guraso bikainak izan nituen, baina guda zibila etorritakoan, nire aita Anton, etxetik joan zen eta familian bakarrik nire ama Irune, eta ni gelditu ginen, ahizpa-nebarik ez ditudalako. Historia eta gizarteari buruz beti izan dut kuriotsitatea. Txikitan, banekien zer gertatu zen Erdi Aro osoan!! Flipantea ezta...

Gaur niretzako eta nire herriarentzako egun oso inportante bat da, izan ere, gaur (2012-ren Apirilaren 26-a) "Susko Agonia"-ren eskultura inauguratzen dute herriko plazan, eta metalezko pieza kaskar hori, guretzako, niretzako atzetik historio handi bat darama.

1936. urtean, Franko estatu kolpea eman ondoren, dena pikutara joan zen. 16 urte nituen, eta goizean nekazari gisa lan egin ondoren, Ane eta biok kalera atera ginen. Ane nire lagun hoberena zen, txikitatik gara lagunak, eta hori ez da oraindik aldatu; beti oso modernoa janzen zen, haren soineko motzekin eta estuekin beti. Nik bestetik kamuflatuagoa nindoan, oso polita ere, baina ez hain distiratsu bera bezala. Ostirala zen, eta taberna baten komunera sartu ginen. Ane ezpainak margotzen zituen bitartean nik txisa egiten nengoan, eta geroago kanpora atera nintzen, han Gorka eta Maddi itxoiten zeudelako.

Bat batean, **Eresoinka** taldearen abesti polit bat entzuten zen lokalean, eta guztiok dantzatzen hasi ginen. Ane komunetik ez zenez irteten 20 minutu igaro ondoren, hirurak joan ginen zer egiten zuen begiratzera. Komuneko atea irekitzen sailatu ginen baina zirudienez, atearen kisketa jarrita zegoen. Orduan, Gorkak, ostiko bat eman zion ateari, eta ikusi genuena harrিতuta utzi gintuen. Neska, lurrean botata zegoen, zauriak zituen bularrean, hanketan eta sorbaldan, odola komun guztiatik zegoen, komunaren lehioa irekita zegoen, Aneren ezpain-margoa konketan zegoen, zirudien, harekin ispiluan margotu zutela “VIVA FRANCO”. Maddi eta biok negarrez hasi ginen eta Gorka anbulantzia batera deitzen ari zuen, baina koberturarik ez zegoen, Jende guztia gure ingurura etorri zen, eta musika gelditu egin zen. Eta ezustekoan tabernaren atetik armadun zihoan talde handi bat sartu zen. Guztiak haien eskopetekin tirokatzen zuten, eta taberna osoa suntsitu zuten. Bitartean gu hirurak Ane hartu eta nire etxera joan ginen. Han nire ama Irune zegoen eta berak lagunduko zigun arazo hori aklaritzen bera erizaina zelako.

Etxera heldu ginen, guztiak negarrez, Ane besoetan genuela. nire ama korrika jaitsi zituen eskailerak eta Ane eta hirurok ikustean oihukatzen jarri zen. Inoiz ez entzundako oihuak botatzen zuten ahotik. Nire ama oso lasaia izan da beti, baina nire aita Anton aurreko hilabetean, etxetik joan zenetik estresatuagoa dago. Ez da etxetik ateratzen, ezta lan egiteko ere, baja bat hartu du, eta beti esaten dit euskaldunak garela eta hori ezin dugula ahaztu, eta euskalduna izatea sentimendu bat dela.

Bueno, harira noa. Egongelara eraman genuen Ane, eta sofán utzi genuen etzanda. Urduri geunden ez genekielako neska bizirik zegoen ala ez. Nire ama bitartean bere logelara joan zen, armairuan zeukan boletina hartzeko. Eskailerak behera zihoan ama, korrika, negarrez, ohiuka. Maskara atera zuen maletinatik, eta Aneri jarri zion ahoan. Minutu bat itxaron, eta begiak ireki zituen. Bizirik zegoen. Besarkada bat eman nion Aneri, negarrez hasi nintzen berriro, baina kasu honetan sakonago, indarrago. Gorka, Maddi eta Ane nire etxean gelditu ziren gau osoa, seguruagoak zeudelako.

Ez genuen lo egin inork, bueno bai, Ane pixka bat, behar baitzuen. Besteak hitz-egiten egon ginen nire amarekin, gertatu zena kontatzen eta azaltzen. Momentu batean, gure etxera heldu zen gutun bat. Arraroa zen gaueko lauretan, norbaitek ate behetik gutun bat bidaltzea, hortaz, nire ama altxatu eta gutuna hartzera joan zen. Sobrea ireki eta paper bat zegoen. Bolalumaz idatzitako testu motz bat zuen barruan:

<<He atacado Guernika, y esto no va a parar. De ahora en adelante he decidido que voy a poner una serie de normas que mañana a las ocho de la mañana comunicaré en el Mercado General. No voy a permitir que nadie falte a esta reunión y mucho menos unos vascos como vosotros. Porque esto es España y que no se hable más.

Francisco Franco.>>

Gutuna irakurri ondoren guztiak ixo gelditu ginen, ez genekien zer egin edo zer esan; orduan guztiak lotara joan ginen.

Hurrengo egunean, zortziretan han egon ginen, nire ama, Gorka, Maddi, Ane eta ni. Giroa oso tenkoa zegoen, urduria, tristea. Une horretan, auto beltz bat agertu zen azokan, aurretik bi makil zituen, eta horietan, Espainako bi bandera zintzilikatuta. Tente jarri ginen guztiak, beldurti, uzkur. Kotxetik bi bizkartzain atera ziren, eta haren atzetik Franko deitutako diktadore madarikatu hori.

Oso luzea izan zen hitzaldia. Nik uste arau gehiegi jarri zituela, eta bata beste baina askoz txarragoa; adibide batzuk jarriko dizkizuet: Ezin zen euskeraz hitz-egin, ez ginela euskaldunak berriro izango, ez ginela ezer, bakarrik txatar ontzi bat, ezin genituen izen euskaldunak izan, aldatu behar genituztela, arropa "normala" jantzi behar genuela... etab. Guztiei zapore desatsegin batekin gelditu zitzaigun ahoa.

Txarla eta gero, Ane, nire ama eta ni ibilaldi bat ematera joan ginen, aire pixka bat hartzeko. Herriko zelai batera hurbildu ginen. Anek, atzo gertatu zionari buruz, gogoratzen zen guztia azaltzen zigun. Komentatzen zigun, berak ezpainak margotzeari utzi egin zuenean, mutil bat sartu zela komuneko lehiotik, bere ezpain-margoa hartu zuela, eta ispiluan margotzen hasi zuela. Ane oihukatzen zegoen, negarrez, ispiluko nota ikusi ondoren eta atea irekitzen saiatu zen, baina mutila atearen aurrean jarri zen, eta kontrako paretara bultzatu zuen neska, gero ukabilkada bat eman ziola bularrean, eta azkenean ostiko bat hanketan. Ostiko hori eta gero, Ane ezaguera galdu zuen guztiz. Halaber, deskribapen txiki bat egin zigun mutilariburuz: ilea beltza zuen, oso txuria zen, peka asko zituen, eta begiak urdin-urdinak zituela. Une horretan nire amak eta nik begiak eta ahoa asko ireki genituen, Aneren erasotzailea ... nire aita zen!

Izugarri blokeatuak eta desubikatuak Aneren komentarioa entzun eta gero. Nik ez nuen sinisten. Eta banekien nire aita izan zela, baina ez nekien nire lagun hoberenari zerbait egingo ziola. Nire atia asko maite gintuen nire ama eta ni, baina Frankoren aldekoa zen, eta guri mina ez egiteagatik, etxetik joan zen.

Korapilo handi hori moztu zuena, garrasi handi bat izan zen. Korrika hasi ginen hirurak, garrasia sortu zen lekura, errepidera. Han mutil bat zegoen. Ilea marroia zuen, ez zen oso garaia, arropa grisa eramaten zuen, eta errepidearen erdian kokatua zegoen, hortaz, bere buruz beste egin nahi zuen. Ez nekien nor zen, ez nuen inoiz ikusi, zergatik bere buruz beste egin nahi zuen, zein zen bere bizitza... Baina banekien arriskuan zegoela, eta bere bizitza salbatu behar niola. Auto bat pasatzen zen momentu hartan, eta mutilak hanka luzatu zuen, baina nik azkarragoa izan nintzen, eta errepidea gurutzatu nuen korrika mutilari heldu arte. Kotxea gure aurretik pasa zenean, beste aldera gurutzatu nuen mutilaren eskua hartuta. Negarrez hasi ginen biok, eta mutila besarkada handi bat eman zidan, galdetzen, zergatik egin nuela hori, eta ni erantzuten, bizitza munduko gauzarik inportanteena zela, eta aprobeixatu behar genuela. Geroago, etxera

bueltatzean, berak azaldu zigun, Aimar deitzen zela, eta atzo tabernan, bere arreba hil egin zela. Hortik, urte bat pasa zen. Urte deseroso eta desatsegin bat. Ezin ginen ia etxetik atera. Janaria gutxitu zen, eta egunero gosaltzen, baskaltzen eta afaltzen genuen ogi gogorra eta artahiak; guztiak argaldu ginen, urte batean 7 kg jaitsi nituen. Apirilaren 26-a zen, baskaltzeko ogi puska hartzera atera nintzen kalera nire ama eta nire lagunekin, eta bidean, hegazkin militar bat ikusi genuen airetik. Izutu ginen. Ez genuen sinisten. Heldu zen eguna, Gernika bonbardatzen zuten eguna. Korrika hasi ginen, babesleku bat bilatzera. Geroago, hogeit hamar militar gutxi gora behera, auto militarrekin etorri ziren, eta norbaitek atera zuen burua auto batetik, nire aita zen, eta negar egiten zuen bitartean **“ASKI DA!”** esan zuen. Hegazkinetatik eta auto militarretik etorritako bala izugari ukitu zuten gure lurra, gure eraikinak, gure etxeak... Dena suntsitu zuten. Ezinezkoa, sinestezina, sinesgaitza, eta ulertezinak diren adjetibo gehiago deskribatzen zuten momentu hori. Baina ni euskalduna sentitzen naiz eta punto, eta nire herria eta kultura defendatuko dut hil arte. Eta hor gelditu ginen, zer egin jakin gabe. Bonbardaketa pasa eta gero, gure herri bireraikitzen lagundu genuen. Euskaldunak sentitzen ginelako eta punto.

GALLITO

AIPAMEN BEREZIA EUSKARAZ

AITANA MARAURI FERNÁNDEZ

San Bizente ikastola.
Oion. (Araba)

INBIDEA ETA DESKONTROLA

2025eko iraila zen. Uda amaituta, gela txukun txukun zegoen. Zuria zen, koaderno berri baten orrialdeak bezala. Paretan ez zeuden poster edo marrazkirik.

Ikastaro berria zen, eta Leire urduri zegoen.

Leire neska txikia zen baina oso azkarra 14 urte zeuzkan. Ile iluna zuen, ikastolara sartu aurretik zituen pentsamenduak bezala. Betaurrekoak biribilak zituen. Oso ikasle fina zen asko gustatzen zitzaion ikastea, batez ere euskara ikasgaia. Irakurketa zen bere zaletasunik gustukoena. Isila eta bakartia zen, ez zituen lagun asko baina zituen lagunak oso onak ziren, Edo berak hori uzte zuen.

Lehenengo hasteak normal igaro ziren. Hasi ziren taldeak sortzen. Leireren taldean 5 neska zeuden baina bereziena Amaia zen, txikitatik ezagutzen zuen laguna. Hasieran, planak egiten zituzten, Leire planetara joaten zen baina azterketak hasi zirenean joateari utzi zion. Berak hoberena izan nahi zuen, nota altuenak atera.... Hori dela eta taldekoak distantziatzen hasi ziren. Ez zioten deitzen, patioan berarekin egoteari utzi zioten, ez ziren berarekin klasean esertzen....Errespetua faltatzen hasi ziren arte.

Leirek oso txarto pasa zuen. Batez ere Amaia, bere lagun bereziena, horren parte zelako. Leire oso isila zenez, bere gurasoei ez zien ezer kontatu. Baina egun batean eztanda egin zuen bere notak bezala: euskarako proba batean 5 bat baino ez zuen atera. Horrek eragin zuen bere gurasoen kezka:

- Leire ondo zaude?

Leire negar batean hasi zen.

- Zer duzu?

- Taldeak alde batera utzi nau.

Gurasoak arazoa ikusi zuten eta psikologo batera joatea gomendatu zioten.

Hurrengo goizean, Leire Amaiaren gaina joan, azken batean lagun zaharrak ziren eta berarekin konfiantza handia zeukan. Amaia bere aldetik txarto sentitzen zen: beldurra zeukan. Berak piskat potoloa zen eta bera ere bai alde batera uzteari beldurra zion.

Lehenengo bi asteetan Amaia saiatu zen Leire babesten. Baina beldurrak irabazi zion: bakarrik utzi zuen Leire. Momentu horretan nahastu ziren Amaiaren beldurra eta pena. Oso gaizki sentitzen zen Leire bakarrik utzi zuelako.

Bumeran bat bezala problemak bueltan itzultzen dira. Hori sentitu zuen Amaiak. Izan ere, Leireri egiten zuten berbera berari egiten hasi ziren. Hasieran txantxak ziren, lodia zelako, gero baztertu zuten, bakarrik utzi arte...udazkenean zuhaitzak hostorik gabe geratzen direnean bezala. Neska hain sentibera zenez hau amets gaizo bat bezala zen berarentzat.

Kontuan gabe, Amaiak eta Leire egoera berean zeuden, baina biak bakarrik... Amaiak bere lagun mina abandonatu zuelako. Egun batzuetan egoera horrela mantendu zen.

Egun batean Amaia klasera heldu zenean, irakaslea heldu baino lehenago lagun horiek taldea beraren fisikoarekin iruzkinak egiten hasi ziren: txerria, lodia, ez zara atetik sartzen.... Momentu horretan Leire dena entzuten ari zen eta nahiz eta ez zen Amaiarekin hitz egiten eztanda egin zuen.

Leire beste pertsona bat zen, ez zuen garai bateko neska isila, Amaiaren alde egin zuen eta demostratu zuen bizitzarako irakaspen bat: garrantzia duenari garrantzia eman behar zaio.

MAJINA

**FOTOGRAFÍAS
DE LAS
PREMIADAS
Y LOS PREMIADOS**

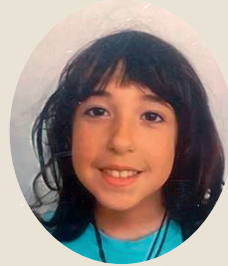

Nora Foncea Muñoz

Andoni Ciaurri Moral

Irati Graciana Aizpurua

Aroa Marín Marín

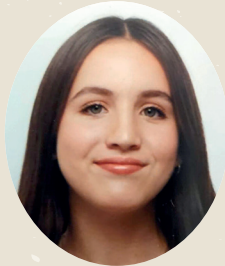
**Gaizka Arandia
Sanz de Vicuña**

**Gorane Hernández
Remírez**

Anne Arazuri Yáñez

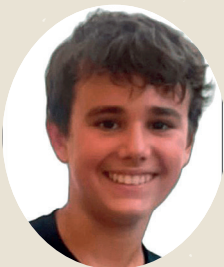
**Lucía Carranza
Bartolomé**

Claudia Bricio Matute

**Álex Sáenz-López
García**

Hugo Gil Mansilla

Naiara Sanz Ochoa

**Ohiana Andollo
Martínez de Laño**

**Aitana Marauri
Fernández**

AYUNTAMIENTO DE VIANA
VIANAKO UDALA